

Свободен достъп до научни електронни публикации в Нов български университет

Радостина Тодорова

Какво е НЕА на НБУ - научен електронен архив на Нов български университет. Като единно отворено електронно пространство осигурява дълготрайно съхранение на електронни документи и съдейства за разпространението на научни резултати в глобалната мрежа. Част е от международната инициатива OAI (Open Archives Initiative) и следва препоръките на Асоциацията на европейските университети (EUA) за утвърждаване на институционална политика, насърчаваща свободния обмен на знания.

Какво желаем да постигнем чрез НЕА?

Желанието за успех чрез НЕА е голямо. Архивът е структуриран портал, съдържащ научно знание, генерирано в нашия университет. Чрез него свободно се разпространяват научните достижения. По този начин ще се разшири влиянието и ще се повиши имиджа на университета както у нас така и в чужбина. Според нас свободното ползване ще доведе до повишаване на цитирането на публикациите на преподавателите и докторантите в университета. НЕА дава възможност за формиране на култура у преподаватели и докторанти да изградят свой собствен научен архив.

Ретроспекция

Началото е 2005 г., тогава бе спечелен и реализиран проект по програма HESP на институт “Отворено общество”. Закупен е сървър и е проведен семинар за екипа, който създава архива. През следващата 2006 г. е инсталиран, избраният от НБУ, софтуер с отворен код (Eprints). Проучването за функционалността на софтуера ясно разграничи ролята на администраторите и редактора на архива. Разработени са правила за депозиране и споразумение за депозит, което се подписва електронно между НБУ и автора. Ръководство за работа, предназначено за преподаватели и докторанти в университета е съставено в 2007 г. Същата година започва експериментално депозиране на материали в архива. В резултат са налични първите 25 публикации, които са от помощ при демонстрацията пред академичното ръководство на университета. Инсталирана е нова версия на софтуера - EPrints 3.0 през 2008 г. Разработени са печатни и електронни информационни материали, предназначени за академичния състав на университета. Установени са часове за индивидуални консултации с преподаватели и докторанти. Разработена е обучителна презентация: “Научен електронен архив на НБУ : Вашият помощник в сферата на научните комуникации”. Общият брой на всички депозиранни документи до края на същата година достига 70.

Архивът днес

Дейността през 2009 г. е насочена към утвърждаване и развитие. Направени са няколко технически подобрения. На стартовата страница е добавен раздел “Statistics”, където е вградено допълнително приложение за генериране на статистически данни. То може да се използва самостоятелно от потребителите.

За извличане на допълнителна статистическа информация се използва и инструментът на Google – Analytics. Чрез статистиката вече имаме данни за:

- Посещения в архива (site visits).
- Кой посещава архива (visitors overview).
- От кои страни в света се посещава архива (map overlay).
- Как потребителите достигат до архива (traffic sources overview).
- Ползваемост на съдържанието в архива (content overview).

За развитие на съдържанието в архива и насърчаване на депозирането са предприети няколко инициативи. Създадено е ново меню “Open Access News”, в което текущо се публикуват международни новини, свързани с открития достъп до научна информация и развитието на научните архиви по света. Организиран е семинар на тема “Научен електронен архив на НБУ = Повишено цитиране”, чиято цел е да запознае академичния състав с ползите от участието в подобен архив и по-конкретно с ефекта върху цитиранията на техните публикации. През тази година от 19 до 23 октомври, библиотека на НБУ за първи път отбелязва Международната седмица на открития достъп до научни публикации чрез специална рекламno-информационна кампания за насърчаване на депозирането в Научния електронен

архив на университета. Подготвени са печатни и електронни материали с логото на кампанията, които са разпространени до всички преподаватели в НБУ. Като резултат, само за една седмица са депозирани 31 материала от 9 преподаватели.

През тази седмица статистиката показва:

- 914 посещения;
- 736 уникални потребители;
- от 40 страни в света;
- ТОП 3 страни – САЩ, Русия и Обединеното кралство.

Библиотеката изказва своята благодарност на всички преподаватели и докторанти в НБУ, които подкрепят архива от самото начало и на тези, които се включиха по време на инициативата “Международна седмица на открития достъп до научни публикации”. За повече информация посетете сайта на архива (<http://eprints.nbu.bg/>).